

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Veri & Pii Sacerdotis Idea Seu Vita R. D. Iacobi
Merlo-Horstii, Pastoris B. Mariæ Virginis In Pascvlo
Coloniæ, SS. Theol. Licent.**

Crombach, Hermann

Coloniæ, 1645

Oratio Paraenetica habita à R. D. Iacobo Merlo-Horstio ad Sodales
Ecclesiasticos Anno 1628. in profesto S. Huberti & die Commemorat.
Omnium Fidelium defunctorum. Thema. Dicit Domino susceptor meus es

...

urn:nbn:de:hbz:466:1-14591

ORATIO PARÆNETICA

Habita à R.D.

IACOBO MERLO-HORSTIO

AD SODALES ECCLESIASTICOS

Ann. 1628. in Profesto S. HYPERTI,

& die Commemorat. omnium

Fidelium Defunct.

T H E M A.

*Dicet Domino, Susceptor meus es tu, & refu-
gium meum, Deus meus, sperabo in eum:*

*Quoniam ipse liberavit me de laqueo venan-
tium, & à verbo aspero. Psal. 90.*

P A R S I.

De Venatore Diabolo, eiusq̄ venatione.

Adm. R^{di}, Eximij, Clarissimi, & Vene-
rabiles Domini Sodales Parthenij,

*Vm demandata mihi esset paucis
ante diebus à R. P. nostro Sodal.
Praeside hoc die & hoc loco dicen-
di prouincia, primùm dispicere
mecum cœpi, casu an consilio hic
ipse dies mihi ad dicendum obtigisset, vt qui
ipsum*

ipſus ad hoc munus me iure propè quodam in-
 uitare ac impellere viderem : Siue enim atten-
 derem primum Eccleſiæ inſtitutum , quo nobis
 hoc die Fidelium Animarum memoriam pro-
 ponit , amplum & perutile dicendi argumen-
 tum ſuggeri mihi videbam , vt de hoc Eccleſia-
 ſticorum officio ad animarum refrigerium piè
 ac fideliter exſequendo in hoc conſeſſu verba fa-
 cerem , quippe qui ex Eccleſiæ ordinatione &
 pia fidelium liberalitate ad hoc munus ſingula-
 riter vocari ac deſtinari videmur , vt animabus
 fidelium defunctorum quâ ſacrificijs , quâ pre-
 cibus opem ac ſuffragia præſtemus : Siue hunc
 diem conſiderem , quatenus peracto iam Veſpe-
 rarum officio feſtiuam S. Hupertii memoriam
 recolit , præclaram quoque mihi videbam dari
 dicendi materiam. Quidni? Hupertus illuſtris
 ille quondam in ſeculo Princeps & venator , ſed
 longè poſtmodum illuſtrior in Eccleſiâ Sacerdos
 & Pontifex tot tamq̃ præclaris fulget virtu-
 tum inſignibus , vt meritò Sacerdotibus velut
 exemplum ac ſpeculum virtutis ac pietatis pro-
 poni debeat. Quod ergo dicendi argumentum
 capiam ? Prius hoc loco hætenus ſat luculenter
 tractari audiuiſimus , & doctiſſimâ pariter &
 piſſimâ myſterium Miſſæ explicatione ad deuo-
 tam ſancti Sacrificij pro viujs & defunctis ob-

Eccleſia-
 ſticorum
 officium.

iuuare a-
 nimas in
 purgato-
 rio.

Feſtum S.
 Huberti
 Venatoris

lacionem instruimur & quasi manu ducimur.
Itaque posterius mihi reseruari video, idq; ego
volens pro gloria & honore tanti Antistiti,
quem utpote Patronum & tutelarem Ecclesia
mea iure veneror, quin & pro amore vestri,
Sodales Ecclesiastici, non inuitus arripiam, &
Huperto duci sacram quandam seu spiri-
tualē venationem instituam. Neminem offen-
det, spero, sed omnes afficiet argumenti noui-
tas, aut potius excitabit utilitas: Ostendam
enim quantum nostra iuter sit, Venatores huius
mundi eorumq; mores ac studia probe nosse, &
veram nobisq; dignam venandi artem intelli-
gere.

I. Cogitanti mihi, quid sit hic mundus, in quo
Mundus velut exules & peregrini à cœlesti patria degi-
desertus est mus, videtur rectè vastum quoddam desertum
ac horridam syluam posse appellari, in qua om-
nis generis ferae ac bestiae immanes vagantur.
Hoc porrò desertum suos quoque venatores ha-
bet: eorum duo sunt, Deus & Diabolus, vterque
animas, sed artibus studijsq; multum disparibus
venatur: hic charitate, ille odio omni ac crude-
litate ad venandum agitur: Hinc malignus De-
mon Princeps mundi huius ab ipso Christo
vocatur, & Christus orbis reparator ac domi-
nus, conditor ac moderator nominatur: hi am-

bo sunt primarij seu principes, qui venandi sibi ius in hoc mundi deserto, quamuis non pari iure vendicant. Ambo suos quoque vicarios, & velut subordinatos ministros habent, quorum operâ & ministerio suas exercent venationes.

Et quidem Diabolum venatorem dici, quis miretur? Princeps quippe, vt dixi, mundi dicitur: Principibus verò ius venandi competit. Et si artes & studia venatorum attendere libet, meritò venatorem dici apparebit. Quid enim? aspiciite venatores, quo studio ac labore innocuis pariter ac nocuis animalibus parent insidias, disponunt laqueos, retia tendunt, foveas occultè preparant, per saltus, arbusa, dumeta, ac inuia quæque pergunt, vt bestiolam aliquam in suam potestatem redigant, ac miseram deinde mactent, aut tractent ad libitum; & quamuis plerumque frustrentur spe sua, inanes lasiç, ac malè pasti domum remeent, non ideo venationem valere iubent, velut fracti laboribus aut fatigati sumptibus; quin potiùs noua semper ad venandum spe, noua alacritate, nouo desiderio rapiuntur. Semper illis aliquid crastina promittit dies, quod hodierna negauit. Hæc mecum perpendite, & an non hæc, re ipsa maligni venatoris studia ac mores adumbrent, vos ipsi cogitate.

II°
Diabolus
venator.

Non e totus infaciendis laqueis, struendis insidijs & hominibus capiendis occupatur; vix vt credi possit, quanto desiderio reneatur capiendi animas, quàm indefatigabili labore in eiusmodi venationem incumbat? Sed audite

1. Pet. 5. Apostolum id luculentius exprimentem: Fratres, sobrij estote, ac vigilate; quia aduersarius vester Diabolus tamquam Leo rugiens circuit, quærens quem deuoret. *Similis leo ni rugiēt:* Fingite vobis Leonem dierum aliquot inedia laborantem, & qua ille rabie obuiam fortè prædam insequitur, rapit, lacerat, & in viscera condit, eadem & longè maiore crudelitate Diabolum animas persequi & perdere velut in typocogitate: vt non possit commodius venatoris illius ardor & rabies, quàm titulo leonis rugientis exprimi.

Quid mirum? ingens superbia illi magnam præbet audaciam: odium verò ingens humanum eius crudelitatem acuit, naturalis astutia ac intellectus subtilitas auget vires, ac tot annorum experientia fiduciam illi vincendi ac venandi feliciter præstat: vnde & vni huic operi velut trahente voluptate peruigit, ac infatigabilis insistit, cibi, somni, alteriusve negotij cura, vt potè corporis expers, non tangitur, quo minus dies noctesq; venationi suæ vacet.

Quis

Quis tam callidi ac truculenti venatoris ex- III.
 positus insidijs non metuat? quis non horreat? Crudelis
 quis de salutis praesidijs non cogitet? Sanè vt ad ^{ac callidus}
 salutarem metum ac sollicitudinem nos exci-
 taret Apostolus, graphicè huius venatoris vafri-
 tiem ac potentiam describit: Induite ergo Ephes. 6.
 vos, inquit, armaturam Dei, vt possitis
 stare aduersus insidias Diaboli; non enim
 est nobis colluctatio aduersus carnem &
 sanguinem, sed aduersus Principes ac Po-
 states, aduersus mundi rectores, tenebra-
 rum harum, aduersus spiritualia nequitiae
 in caelestibus. O quàm multa his verbis indi-
 cantur, quae hos venatores potentes admodum
 ac crudeles nobisq; formidabiles faciunt, ad-
 uersus quos tamen nobis ipsis fragili carne cir-
 cumdati est depugnandum.

Quamobrem hic infernalis venator ijs pas- IV.
 sim titulis & nominibus in S. Script. describi- Horribi-
 tur, quae non nisi metum ac horrorem spirant: lis descri-
 veluti sunt, Draco, Serpens, Aspis, Basiliscus, ac ^{ptio eius.}
 similia. Dominus ipse apud Iob horribilem Dæ-
 monis formam depingit. De ore, inquit, eius Iob 41
 lampades ignis procedunt, sicut tæda i-
 gnis accensa, de naribus eius procedit fu-
 mus, sicut ollæ succensæ & feruentis: ha-
 litus eius prunas ardere facit, ac flamma

truculentus ille venator eum exagitat? Sic vas
 Electionis Paulum vehementer impetijt, ad- ^{S. Paulū.}
 uersus quem angelum Sathana, id est scelerum
 incentorem destinauit, qui eum continenter
 vexaret; tanta enim eius erat superbia, ut ne
 illum quidem desperaret posse capi, qui iam
 pridem aërijs potestatibus sublimior in ter-
 tium cœlum conscendisset.

Antoniam quoque inuictum illum Athletam ^{S. Anton.}
 quam acriter pressit, quot illi laqueos, quot re-
 tia tetendit, ac quamuis diuino fultus robore
 Christi pugil ex acri quodam certamine Dia-
 boli fraudes fortiter elusisset; non tamen, ut
 inquit Athan. Antonio securitatem vincendi
 vnus dedit triumphus, nec Diaboli semel fra-
 cta defecere vires.

Verum audire ac obstupescere, qualem in de- ^{Christum}
 serpto prædam truculentus ille venator capturus ^{Iesum.}
 abeat: Ductus est IESVS in desertum à Spi-
 ritu, ut tentaretur à Diabolo, nempe hoc
 omnem superat admirationem, quod ipsum
 Angelorum Dominum, ipsum cœli terræq; Re-
 gem, quem cœlesti testimonio Filium Dei esse
 audierat, laqueis suis irretiri posse non despe-
 raret. Viderat aliquoties hanc feram robore
 & viribus præpotentem disrumpere laqueos
 suos, non cessat tamen, sed nouas illi fraudes,

Leo Papa. nouam audaciam insita nocendi libido suggerbat : tantum scilicet de natura nostrae mutabilitate sibi promiserat, vt quem verum experiebatur hominem, praesumeret fieri posse peccatorem.

Quod si ita est, quis nostrum huius tam audacis ac callidi venatoris artes non metuat, qui tam impares congregimur Achilli? qua non confidentia vermiculos ac velut locustas aggredietur qui Dominum Maiestatis tentare ausus est? Hac quotidie legimus, audimus & scimus, & tamen non desunt, qui ducunt in bonis dies suos, qui otio & ignavia diffuunt, viuunt securè & splendide, carnis delicias & oblectamenta querunt, saeculi mores & luxum sectantur? quid est hoc aliud, quam hostem & venatorem tam potentem ad arma lacessere, immò quid aliud, quam ipsi laqueos & arma in nostrammet perniciem ministrare?

VI. Quod quidem vt tanto maiori cura & sollicitudine fugiamus, non erit abs re, si, qualibus laqueis crudelissime venator vtatur, dispiciamus, quis verò laqueos illos enumerabit? tanta illorum multitudo est, vt Ecclesiasticus dicat nos in medio laqueorum ingredi, Propheta Regius eos pluuia ex aere in terram cadenti comparet, citius gutta omnem numerum excedunt: Pluet,

inquit, super peccatores laqueos. In via *Psal. 142*
 hac qua ambulabā, absconderunt superbi
 laqueum mihi. *Beatum sanè Antonium ferens*
quadam vice aërem laqueis vndiq; plenum vi-
disse, ac ille quidem inusitatum miratus specta-
culū intellexit, laqueos esse venatoris infernalis,
tot inquam fraudes, tot artes ac machinas, qui-
bis nos Dæmon secum trahere nititur in perdi-
tionem. Verè quocunq; nos vertimus, laquei sese *Oīa plena*
ingerunt; quid enim sunt tot occasiones mali, *laqueis.*
tot conuersationes periculosa, tot colloquia pra-
ua, tot peccandi pericula, nisi laquei Dæmonis?
quos ille vigilans & dormientibus, edentibus
& bibentibus, loquentibus ac tacentibus tendit?
Mira est, attamē vera Sapiētis sentētia: Crea- *Sap. 14.*
ture Dei, inquit, in odium factæ sunt, & in
tentationem animabus hominum, & in
muscipulam pedibus insipientium: vel ut
Græcus habet textus, ἰσχυρὸν, i. in laqueum
defixū. Indicatur his verbis, inquit Lorinus, scri-
bens in hūc locum, Dæmones tanquā venatores
laqueos ac tendiculas ponere, quibus incautos
improvidosq; capiant, creaturarum dulcedine
illiciendo. Rectè quidem, non n. noxiæ sunt hōi
creaturæ, conditione naturæ suæ, aut voluntate
Conditoris, sed malitiā & inuidiā Dæmonis, qui
diuina benefici & dolo inuidiæ suæ in animarum
nostrarum venescia conuertit. *Tris-*

VII. *Triplici quidem ordine bona distingue, alia*
Triplicia bona natura, alia bona fortuna, alia bona gra-
bona. *tia; quæ omnia in nos tam liberali manu ef-*
fundit diuina bonitas, vt his in laudem Authoris
& donatoris tam benefici vteremur, sed pro-
dolor his ipsis sepius ad iniuriam & contume-
liam tanti benefactoris abutimur. Quàm mul-
Natura. *tis natura bona, velut ingenij acumen, iudicij*
vigor, memoria firmitas, lingua facundia, cor-
poris decor, & virium robur, vitæ longauitas
fuerunt occasio ruinae, laqueus perditionis?

VIII. *Fortuna quoque bona, id est diuitias & opes*
Fortuna. *huius sæculi, inter diaboli laqueos accenso;*
1. Tim. 6. *imò non ego, sed Apostolus: Ecce qui volunt*
diuites fieri, incidunt in tentationem &
in laqueum Diaboli, ac desideria multa
Oper *inutilia ac nociua, quæ mergunt homi-*
nem in perditionem; radix enim omnium
malorum est cupiditas. Quid apertius?
Multos sanè, teste Sapiente, perdidit au-
rum & argentum, multi dati sunt in auro
casus, à minimo enim vsque ad maximum
omnes auaritiæ student, Isaia teste. Hoc la-
queo Iudam cepit, qui lucro ex prodicione Ma-
gistri acquisito malè gaudens laqueo sese sus-
pendit, & Diaboli prada factus est. Hoc laqueo
cepit Simonem Magum, qui, quod gratis dati
aut

aut accipi debebat, pecuniâ possidere tentauit. Verè beatus vir, qui inuentus est sine macula, & qui post aurum non abiit, nec sperauit in thesauris pecuniæ; sed quis est hic, & laudabimus eum?

Sed & Honores & dignitates huius seculi, IX.
 ô quàm multis laquei mortis & perditionis æternæ fuerunt! Sicut perdix, inquit Eccles. inducitur in caueam, & vt caprea in laqueum, sic & cor superbiorum. Hinc Apostolus diligenter monet Timotheum, ne ad Episcopatum prouehat Neophytum, ne in superbiam, inquit, elatus, in iudicium, in opprobrium, ac in laqueum incidat Diaboli. Hoc laqueo ipse Demon captus est, & hinc vim eius intelligens, libenter hoc laqueo utitur, vt quo scit homines velut honoris & eminentiæ cupidos facile capi posse, & in eundem interitum trahi, nec sanè dubitauit Christum ipsum hoc laqueo & hac esca tentare, propositâ enim ante oculos mundi gloriâ, cunctisq; eius opibus & regnis: Hæc, inquit, omnia tibi dabo, si cadens adoraueris me. O quot feras, quot (inquam) animas duobus hisce laqueis honorum & opum infernalis venator capit, quàm feliciter illi cedit his duobus laqueis inſtituta venatio? quàm multos trahit ad inferos!

ros: immò homines ipsi, vt se verè bestias, id est, insipientes ostendant, gaudent his laqueis irritari: dolent expediri, & quod miserius est, certatim currunt ad laqueos, & inuident capti, qui capi non potuerunt.

X.
Gratia
bona.

Iam verò & ipsa gratia bona hominis, agente id demonis malitiâ, in laqueum conuerti quis crederet? id tamen non rarò contingit, si enim videat malignus venator, se non posse à bonorum operum studio piorum mentes auocare, ipsius operis intentionem, à qua potissimùm eius integritas pendet, corrumpere nititur, quod si ne hoc quidem assequitur, superbia & arrogantia laqueos inicit, vt homo sibi complaceat, ac præeminentia & sanctitatis opinione blandiri incipiat: nam cum alia vitia vitijs nutriantur, superbia eiusq; filia ambitio, & inanis gloria virtutibus ipsis pascitur & insolescit, cum solis virtutibus laudem & gloriam deberi intelligat, hinc fit non rarò, vt qui longo tempore fideliter Deo seruientes, & virtutum opera non segniter exercentes omnia iam propemodum pericula euasisse videbantur, in hunc quasi postremùm Diaboli laqueum incauti & imprudenter impingant. Verùm breuius hæc persequor quàm fuerat instituti ratio, prolixius quàm patiatur temporis angustia: itaq; modum venandi illius maligni venatoris paucis ostendamus.

Et

Et quidem illius venandi modum pulchrè describit Gregorius: Priùs, inquit, cõplexionem vniuscuiusq; aduersarius noster perspicit, ac tum tentationis laqueos apponit, alius namque lætis, alius tristibus, alius timidis, alius elatis moribus existit, quo ergo aduersarius occultius eos facilè capiat, vicinascõplexionibus deceptiones parat. Què admodũ n. aucupes varijs escis vtũtur pro varia auiũ natura, quas illaqueare cupiunt, ita callidus hostis, diuersis malorum irritamētis ad illaqueandas animas pro varijs hominum ingenijs vti solet, eos n. homines qui more pecudũ viuũt, vilissimis carnis voluptatib. ad quas pecudũ more rapiuntur, inuitat; alios verò carni minùs deditos pecuniæ desiderio inflammat, generosiores verò, qui pecuniã neglectã gloriæ student, ac populari magis aurã pascuntur, ambitionis ac superbiæ laqueo inuadit: ceterũm pios homines & virtutis amantes frequẽter sub imagine virtutis incautos decipit: facile enim ijs est huius venatoris laqueos agnoscere, cum detectã facie ad manifesta crimina impellit, at cũ speciẽ virtutis ostẽtat, facile virtutis amãtes illaqueat, sic & venatores, vt faciliũ certas quasdam feras capiant, ceruorum sibi terga obuoluunt, aut viridi veste, aut plumatis tuniculis amiciuntur:

XI.

Modus
venandi.

an non similiratione Princeps ille tenebrarum sapius transfigurat se in Angelum lucis, non nisi virtutis ac honesti speciem praesefrens, vt simpliciores & impruidos hac arte trahat in laqueum & perditionem?

XII. Quae cum ita sint, & tam immanis ac periculosa cura effugientis venatoris insidijs exposita sit vita nostra, qui nos tot laqueis, ac tanta calliditate diestinguos. queos. etesq; persequitur: an ne hic locus aut tempus est dormiendi, ridendi, iocandi & lasciuiendi, an non potius vigilandi, & totis viribus vocibusq; clamandi ad Dominum: Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est, Libera me, Domine, de ore Leonis, ac de cornibus vnicornium humilitatem meam, Custodi me a laqueo, quem statuerunt mihi, & a scandalis operantium iniquitatem, Ps. 140. Verè ille felix ac beatus dicimetur, cui cum Propheta dicere concessum est: Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium; laqueus contritus est, & nos liberati sumus.

XIII. Potuit id quidem sanctus Antistes noster Huberti. Exemplo S. pertus iure merito dicere, vtpote qui sese operibus diuinae gratiae ab omnibus his laqueis feliciter expediuit: Mox enim, vt desertis gentilitatis erroribus Christo nomen dedit, illustrem saeculi

Principatum & mundi gloriam contempsit, p-
pes & bona pauperibus distribuit, ne vllis ini-
mici teneretur laqueis, quo minùs Christum
sequeretur, & Deo vacaret. Itaque cum Ro-
mam pietatis ergo viseret, & Sergius Pontifex
Rom. intellecto Lamberti decessu, dignum tan-
to Præsule in Tungrensi Cathedra successorem
quereret, Hupertus diuino iudicio tanti hono-
ris apice dignus est proditus, quem ille tamen
constanter planè recusans, postmodum tamen
inuitus & quasi coactus accepit.

In hoc verò vita genere totum se Deo & pro-
ximorum saluti dedit, ieiunijs vigilijs, oratio-
nibus instantissimè incumbens, docendo, visi-
tando, nulli vnquam labori pepercit, & qui
antea in seculo feras venari solebat, iam vena-
tor hominum factus, studio Religionis ac amo-
ris Dei succensus, longè ardentius feras venatur
Christo maectandas, id est, Brabantos iam tum
Idololatræ efferatis moribus viuendi ratione
parum bestijs dissimiles, Christiana religione,
charitate & mansuetudine imbuit, & quidem
vt diaboli laqueos declinare oporteat, tum do-
ctrina monitis, tum vitæ suæ exemplis ostendit. XIV.

O præclara, Deoq; chara, & nobis, ô Eccle-
siastici, digna venatio! alia quæ feras in campis
ac syluis persequitur, Conciliorum & Canonum
de qua.

Venatio
honestæ
ac licitæ
Clericis
de qua.

decretis, Clericis prohibita est, vt videre licet apud Gratianum, cap. Quorundam, dist. 34. in Concil. Aurelian. decretali, cap. Episcoporum, in Concil. Vien. & habetur in Clement. de statu Monach. denique in Concil. Trident. Sess. 24. de Reformat. Eadem malè quoque in Scripturis audit. Vnde Hieron. in Psal. 90. Penitus in Scripturis sanctis sanctum venatorem non inuenimus. At hæc venatio sancta est, ad quam vos duce Huperto inuito: hæc est illa venatio, de qua Dominus apud Ieremiam loquitur: Mittam eis multos venatores, & venabuntur eos, de omni monte, & de omni colle, & de cauernis petrarum, quem locum eleganter ac appositè ad nostrum institutum explicat P. Cornelius à Lap. Mittam eis venatores, id est, viros Ecclesiasticos & Religiosos, qui omnes homines etiam feros, vti Indos, Brasilios, Peruanos, &c. in montibus & cauernis ferarum instar habitates venantur, vt Christo mansuefaciant: tales olim venatores fuerunt Apostoli, & qui Apostolorum vestigia secuti sunt, Lambertus, Hupertus, Xauerius, alijq; innumerabiles: talium venatorum plena est omnis antiquitas.

XV.

Sed reflectamus oculos, & nostrorum temporum

rum faciem contemplemur, o quomodo obsecratum est aurum, mutatus est color optimus? Dolens gemensq; dico, Sodales Ecclesiastici, qui Legatione pro Christo fungimur, qui feras, id est homines bestiales venari & laqueis maligni venatoris expedire debemus, ipsi laqueis eiusdem tenemur implicati. Recolligite paulisper animo, quos antea descripsi laqueos, & an minus in Clero, quam in populo saeviant, vos ipsi iudicate. Quid de avaritia laqueis dicam? quos nominare pudet & piget quid de ambitione, id est, de effreni illo captandi honores, praelaturas & dignitates studio loquar? quam pingues hoc vno laqueo predae in Clero capit crudelis ille venator?

Temporis
nostri mi-
seria.

Olim quidem sanctissimi viri & doctoribus omnibus ad regendum idoneis ornatissimi ad Ecclesiam primatum & ad sacras dignitates timidè veniebant, anxij, imò & inuiti trahebantur, nunc videas permultos, qui cupidè inuolèt, & qui inuitas (vt ita dicā) Ecclesias omni ad se cura ac contentione trahere non dubitent. Ecce Episcoporum illud lumen S. August. A deo, inquit, timebam Ep̄atū, vt qm̄ cœperat esse iā alicuius momenti inter seruos Dei fama mea, in quo loco sciebā nō esse Ep̄ū, nō illo accederē; cauebā aut̄ hoc, & agebā quantū poteram,

vt

XVI.
Sancti vi-
ri olim ho-
nores fu-
giebant.

vt in loco saluarer humili, & non in alto periclitarer.

D. Gregorius quas non quæsiuit latebras, quid non fecit, vt summi Pontificatus apicem fugeret? & nisi fulgentis de cælo columnæ iudicio deprehensus fuisset, nunquam ad illam sedem peruenisset. Mitto S. Ambrosium, S. Martinum, S. Hupertum, aliosq; innumeros, tam studiosè ac sollicitè præfecturas & curas Ecclesiæ fugientes, quàm nunc auidè à multis quaruntur.

Et illi quidem, etsi diuino nutu vnius tantæ Ecclesiæ, vnius Episcopatus curam suscipere-
Et plurali-
 zationem be-
 neficiorum. rent, gemebant, tremebant, querentes, quòd impares tanto oneri ac curarum moli humeros submitterent, imò si quando secum tanti muneris difficultatem ac pericula perpenderent, velut subito horrore ac stupore tenebantur attoniti; illi, inquam, qui orationi instantes erant, quibus hoc vnicè propositum erat, cum Deo, aut de Deo loqui, docebant, scribebant, predicabant, vigilabant pro salute populi, & pro commisi sibi gregis custodia se totos & omnia lubentes impendebant. Nunc verò curritur ad Ecclesiasticas Curas, tanquam sine curis iam quisque victurus sit, cum ad Curas peruenerit. Videmus enim nunc passim multos,

non vnius tantum, sed plurium Ecclesiarum Cura grauari, & interim tamen in magna securitate viuere, otuari, ludere, stertere, venari feras, non animas, & congerendis studere diuitijs, nec vllam tam formidandi muneris sentire difficultatem, non angi periculo, nec vlllo reddendæ tandem rationis metu turbari. Liberè, sed verè S Bernardus, scribens ad Eugenium, loquitur: Altiolem sortitus es locum, sed non tutiorem. Terribilis prorsus, terribilis est locus iste, vbi sedet potiùs egregius Magister, qui docuit terrena calcare, qui excussit manus suas ab omni munere, qui dicebat de corde puro, ac conscientia bona: Argentum & aurum non est mihi.

Optandus esset hoc seculo in multis Bernar- XVII.
di zelus ac parrhisia, seu loquendi libertas: nam Monendi
habentibus omnia, sepe deest, qui veritatem di- libertate
cat: sed an verum dicere ac docere nefas erit? ^{opus.}
Erit sanè, si mores seculi ac hominum iudicia
spectes. Dicat tamen liberè & intrepidè, quis-
quis Dei fauore contentus pro amore & honore
veritatis inuidiam contempsit; dicat, inquam,
& in vitia, non in homines aculeum figens:
Væ qui coniungitis domum ad domum, Contra
& agrum agro copulatis. Qua enim con- ambien-
scientia Vos Curas Curis, Ecclesias Ecclesijs, tes plura
bene- beneficia,

beneficia beneficij cumulat? Vos qui pauperis Christi Ministros vos esse dicitis, eiusq; patrimonio viuitis, qui & habentes victu & amictu contenti esse iubemini? vos qui statum profiteremini, cuius honor & integritas mundi opum contemptu & caelestium honorum desiderio potissimum constat? an vnus forsan Ecclesiae, ac paucarum animarum cura non sat periculosam apud supremum tribunal causam vestram non faciet? Verè p multa beneficia itur ad multa supplicia, sed hic mentitur iniquitas sibi, ac auctoritatis dignitatisq; praetextu splendidius lautiusq; vitae gen^o sibi licere persuadet. Verum *exteriorum splendorem.* erratis, o Ecclesiastici, qui externarum rerum apparatu ac populi auctoritatem quaritis: Hac est prudentia filiorum huius seculi. Regum ac Principum terrae, dignitatis titulo vestiri, mollibus indui & purpura ac bysso; epulari quotidie splendide, magnos post se trahere famulantium greges, diuitias ac gloriam suam ostentare; ac verò filiorum Ecclesiae, cuius gloria ab intus est, id est Ecclesiasticorum, qui selecti de populo longè alias viuendi leges profitentur, est, non hic conformari huic seculo nequam. Illorum est modestè se gerere, ac dignitatem suam charitate, *internus splendor Ecclesiae.* zelo, prudentia, pietate, modestia, ceterisque virtutibus magis, quàm externo splendore

dore tueri. Hac humilitatis Euangelica, et
Christiane moderationis professione plus sibi a-
meris & honoris apud homines, quam ma-
gnifico famulatio, aut regia mensse splen-
dore, aut vestitu vario ac luxurioso sibi
conciliarent, nimis enim fragili fulcro nitun-
tur, qui rebus tam inanibus Hierarchicam di-
gnitatem fulciri putant.

Maiores utique ac dignioribus presidys
sacra illa Ecclesie Maiestas, id est, fide, ac
vita meritis, ut inquit Canon Concilij
Quarti Carthaginensis Africani, stabiliri
debet. Respicite priscos illos Ecclesie Patres quem se-
ctati SS.
Episcopi
ac Antistites summis infimisq; gratos ac ho-
noratos, quorum scilicet auctoritas ipsis Re- fuerunt ter-
roribus
gibus & Imperatoribus admirationi & ter- ratoribus
rori fuit. Quid S. Ambrosium Theodosio, S. Ambro-
sius.
quid Augustinum Gratiano & Valentiniano, S. August.
quid Annonem Coloniensem Antistitem Hen- S. Anno.
rico, quid Heribertum Ottoni tanta aucto- S. Heri-
bertus.
ritate venerandos ac formidandos reddidit:
nimirum illos virtus orbi suspiciendos ac Au-
lis venerandos fecit, frugalis vita Principi-
bus gratos & amabiles, ipsa Christi humili-
tas in eorum moribus clarè resplendens o-
mnibus fecit honorandos, ac exosculandos,
nihil frugalitas glorie detraxit; nihil ho-

nori modestia, nihil simplicitas Authoritatis derogavit: quæ quidem dignitatis tuenda ratio, si multis hoc tempore magis cordi esset, facefferet mox exitialis illa honorum ambitio, ac opum furiosa cupido concideret, exularet zelus ac contentio, coniungerentur omnes in vinculo pacis ac charitatis. & contritis inimici venatoris laqueis, ad sacræ & cœlestis venationis studia alacrius & expeditius pergeretur.

Votum S.

Bernardi

Quis mihi det, vt verbis Bernardi loquar, votum meum exprimere? quis mihi det, antequam moriar, videre Ecclesiam Dei, sicut in diebus antiquis? quando Apostoli laxabant in capturam non argenti, vel auri; sed in capturam animarum? Quando Pastores Ecclesiæ pascebant non semetipsos, aut canes, & equos: sed oves Christi assidua sollicitudine curabant: nihil vanitati, nihil mimis, ludis ac nugis impendebant; sed velut Ecclesiæ fideles Oeconomi, imò patres pauperum, quidquid supererat frugali & hospitali alimoniam, id omne pauperibus liberaliter erogabant: Mitto exempla sacra, vnum laudabile omnino, ac imitabile Amedei Ducis Sabaudia, non possum, quin memorem: Ipse, teste Munstero, ex-

ternis

ternis Oratoribus canes ipsius venaticos videre
 poscentibus, mendicos totius vr̄bis produci ius-
 sit, dicens: Hi sunt canes mei venatici, quos
 quotidie alo, ac quibus me cœlum vena-
 turum confido. Verè cœlo dignus venator.
 Remanent in saculo cuncta, quæ sunt seculi, pauperes.
 sola misericordia comes est defunctorum. Nec
 memini, inquit, ni fallor, Hieron. mala morte
 obiisse, qui libenter opera misericordiæ exer-
 cuit: sed quàm amarum aliquando est nonnul-
 lis accepisse panem filiorum, & misisse ca-
 nibus, quàm triste ac lugendum pauisse canes,
 equos, accipitres, quibus Dominus oues suas
 pascendas commiserat, dicens: Pasce oues
 meas, ipsi verò pauerint semetipsos, & canes
 maiori cura & sollicitudine, quàm oues Christi
 sanguine redemptas.

Ducis A-
 medei ca-
 nes vena-
 tici erant

Temporum iniquitate iam diu premimur,
 sed magna nobis affulget spes meliorum:
 confidimus tranquilliorē breui fore Eccle-
 siæ & Imperij statum: putamus mox con-
 flandos gladios in vomeres, ac lanceas in fal-
 ces conuertendas: O vtinam spem prouehat, ac
 votis annuat Arbiter Mundi DEVS: sed spem pro pace
 illam vehementer labefactat, adeo neglectus
 in Clero presens, pietatis vigor & Canonum
 rigor: Seruentur Canones, & cessabunt

obtinēda.

hæreses, aiebat Adrianus VI. Pontifex: sed & cessantibus hæresibus quid interest fidei an morum corruptela homines ad interitum trahat?

Opus Cle. quid ergo? vivat Clerus, & qui in Clero præ-
reforma- sunt, Apostolicè, iuxta Canonum & Conci-
matione. liorum statuta mores vitamq; componant: militent Deo, nec se implicent negotijs secularibus: sint irreprehensibiles, sobrij casti, nec turpis lucri cupidi, Exemplum sint Fidelium in verbo & in opere, tunc demum redibunt aurea & diu expectata secula: tunc pietas ac prisca fides reddita iuventute & resumptis lacertis efflorescet. Aliàs vereor, ne inani nos spe solemur, & frustra meliora speremus tempora, si in melius nostri non mutantur mores: an fallor, pro meritis ac moribus hominum Deus ut beneficia sic & supplicia dispensat.

Sequitur lam vero morum corruptio sic & correctio ut
populi plurimum à Clero pendet: est enim sicut Sacer-
conversio dos ita & populus: ergo pij, probi & casti sint in Clero mores, integritas presidentium salus est subditorum, ut loquitur Concil. Trid. conemur, ut finem iungam principio, conemur omnes demonis laqueos procul à nobis repellere, ut dicere nobis liceat cum Propheta: Susceptor meus & refugium meum ac DEVS MEVS, sperabo in eum, quia ipse liberauit me de laqueo venantium & à verbo aspero.

Restabat altera Pars venationis nostrae de Christo venatore simili modo ac methodo expedienda. sed temporum angustia vetat, ad illam itaque vos aliàs invito, interim conemur nos expedire à laqueis maligni. Et tantò faciliùs capiemur zelo & vinculo charitatis Christi Salvatoris.

II. PARS ORATIONIS.

De sacra venatione Christi.

AD sacram & spiritualem venationem nos nuper festiva dies S. Antistiti Huperio sacra opportunè vocauerat. Eius Partem priorem pro modulo virium iam pridem absolvimus: Alteram nunc promissi memor expediam.

Quod quidem vt tantò faciliùs fiat, necesse erit priorem venationis nostrae partem seu potius typum & sciagraphiam quandam paucis in memoriam reuocare. Diximus enim mundum hunc quasi vastum quoddam desertum esse, in eoq; duos potissimum venatores reperiri. Vnus est malignus Damon, qui à Christo Princeps huius mundi vocatur. Alter est Christus mundi redemptor ac Dominus. Ac ille quidem pro vehementi odio in genus humanum, crudeli ac rabiosa fame venatur hominum animas, ac varijs innumerisq; laqueis (velut ca-

ducis terra bonis, opibus, honoribus, voluptatibus, curisq; ac vanitatibus seculi, plurimos hominum fraudulenter capit, secumq; in perditionem trahit.

Christus
venator
animarū

Sed agendum nunc alteram producamus venationem, & illi maligno parallelas opponamus, qui nos liberet de laqueo venantium, & à verbo aspero: Christum, inquam, Salvatorem, qui ad hoc descendit de caelo, ut dissolveret opera Diaboli, & genus humanum, quod iam diu laqueis maligni venatoris captum tenebatur, eriperet, sibiq; in perpetuum sociaret.

Porro quàm rectè ac meritò Christum venatorem nuncupemus, facile agnoscet, quisquis venatorum mores, ingenium ac studia cognoverit. Oportet quippe venatores esse homines laborum patientes, nec otio & ignavia quieti deditos, sed duris assuetos. Vtpote quibus frequens caeli inclementia & aëris iniuria ferenda, fames sitisq; & varia incommoda superanda sunt: Pernoctant, inquit Cic. in Tusc.
 3 Tuscul. Venatores in niue, in montibus vri se patiuntur. Vnde quibus mollis & delicata viuendi ratio nimium placet, minùs ad venationem censentur idonei. Sed ad hæc omnia sufficit verus amor, id est, vehemens ad venationem affectus & desiderium: Omnia enim vincit amor,

amor, & ipsa sepe difficultas animum ad laborem acuit.

Videmus enim sapius, quomodo montes & rupes prope inaccessas superent, fossas vallesq; transiliant, inuia quaeque penetrent. Sic Maximilianum Casarem ferunt aliquando tanto ardore feram inscutum, ut curriculo rupem ascenderit, unde postea non nisi ab accolis adiutus descendere potuerit.

Videmus alios Principes & Magnates venandi ardore descendere procul à suis sedibus & palatijs, dies aliquot vagari per saltus & nemora, diu noctuq; morari sub Ioue frigido, vile stratum, victum facilem, & sine arte mensam non respuere, incommoda varia libenter subire; tantum valet amor & ardor venandi.

Sed à venatoribus saeculi ad venatorem caeli, id est, Christum Salvatorem transeamus; quanto ille amore, quo desiderio venationem suam, id est, opus salutis nostrae profecutus est? ^{amare eas,} quanta fuit illa vis amoris, quae hunc venatorem ex ipsa caeli arce & solio aeternae maiestatis in hoc mundi desertum, & hanc lachrymarum vallem deduxit, ut venaretur animas nostras Diaboli laqueis irretitas? Venit enim quaerere & saluum facere, quod perierat.

O quae hunc venatorem cura sollicitat? quot

se laboribus cruciat? quot itinera conficit? Vi-
deas illum modò à Galilea in Iudæam ambula-
re, vioso & castella circumire, nusquam sibi
parcere, nullam sibi quietem imperare, vndique
discurrere, ac feras, id est, animas peccatorum
peruestigare.

Desiderio
carū oīa
persert.

O mirum venandi zelum, ò ingens deside-
rium! rerum omnium Conditor, Solis ac sibe-
rum fabricator, nostri causâ creaturarum in-
iurijs obnoxius sit, aestu Solis vritur, frigore con-
stringitur, ventis agitur, fame premitur, si-
tim patitur, & itinerum labore fatigatur. Et
ecce, dum vna vice venationis suæ munus exse-
quitur, & lustrat à Iudæa pergit in Galileam,
venit ad ciuitatem Samariam, inquit Euangeli-
sta, & subdit: Iesus autem fatigatus ex iti-
nere sedebat supra fontem sic, & sitiens
à Samaritana petit haustum aque, dicens: Da
mihi bibere. Sed quid sibi volunt hæc verba,
& sacer Euangelista: Sedebat sic, &c. nimirum
plura intelligi, quàm exprimas. Sedebat ergo
sic, quasi viator & venator lassus, quiete & ses-
sione, nec non aque haustu vires refocillare cu-
piens. Sedebat sic, quasi homo infirmus & infi-
mus aliquis è plebe. Sedebat sic, quasi non esset
is rerum omnium Dominus, laborantium refe-
ctio, esurientium panis, sitientium potus, mise-
rorum robur ac fortitudo. Sed

Sed quid mirum? si tam difficilis ac laboriosa fuit ista venatio, nec enim obuium & ante oculos fuit quod caperet verum & patienter & multo sudore prædam inuestigare debuit. Hoc indicat per Ezechiel. Dominus his verbis: Errant greges mei in cunctis montibus, & in vniuerso colle excelso, & super omnem faciem dispersi sunt greges mei, & non erat qui requireret, non erat, inquam, qui requireret. Errabant scilicet homines varijs abducti desiderijs & affectibus. quia per varia bonorum genera, in quibus sublime & excelsum aliqua apparebat, tanquam per varios montes & colles vagabantur: & dum vndiq; pabula maligna fami querunt, longius ab hoc animarum venatore & salutis auctore recesserunt. Vnde quia tam varius & multiplex erat ferarum error, ad quas cœlestis venator è cœlo querendas & capiendas venerat, nil mirum si tot itineribus, tot laboribus, tot incommodis fatigari debuit, antequam gregem adeo dispersum & errandum colligeret. Et tamen videre erat Dominum mira animi alacritate & promptitudine ad hæc omnia properare, immò, exultauit, teste Propheta, vt Gigas ad currendam viam, id est, ad opus salutis nostræ con-

Ezech. 34

vt errantes colligat

Sicut enim
râ ingens

bat, vt omnis illi mora nimium grauis & molesta videretur. Sanè nimium dilatio spei ac rei cupitæ vehementer affligit animam; quid verò illi magis in votis, quàm salus humani generis? quid homini famelico optabilius, quàm cibus? quid sitibundo iucundius, quàm potus?

& fames. Et meus cibus, inquit Saluator, est, vt faciam voluntatem Patris mei, id est, vt opus redemptionis humane perficiam, ad quod Patris aterni voluntate destinatus sum: idq; luculenter ostendit, cum imminente Passionis sue die diceret ad Apostolos: Desiderio desideravi hoc Pascha manducare vobiscum.

Tempore Sed & cum paulò antè Apostolis Passionis sue *Passionis* mortisq; diem prædiceret, Petrus, qui huius rei mysterium carnali adhuc sensu præpeditus non assequebatur, indignum ratus Dominum tot laboribus ac iniurijs, tot probris & contumelijs subijci, ab hac intentione Christum reuocare conatus est, dicens: Absit à te, Domine; non erit tibi hoc. Cui Dominus: Vade post me, Sathana, scandalum es mihi, non enim sapijs, quæ Dei sunt, sed quæ hominum. Mira verborum acrimonia, vehemens correptionis acerbitas. Nonne his verbis: Vade Sathana, vsus est, cum à se Demones repulit, qui ab eo rem indignissimam, id

id est, adorationis cultum exposcere ausus est, cui dixit: Vade Sathana, & modo eodem verbi fulmine discipulum ferit, quem paulò antè ob fidei confessionem, ac Patris reuelationem beatum predicauerat, cuiq; Ecclesia sua principatum commiserat? Quid igitur hinc colligimus? nimirum immensam Christi in nos charitatem & ardentissimum salutis nostræ desiderium? Nam quibus verbis Dæmonem ad indignissimum facinus prouocantem perculit, eisdem Petrum à salutis nostræ opere deterrentem castigauit: adeo enim molestè hoc consilium tulit, vt velut à Sathana profectum detestaretur.

Ergo quem tanta charitas ad venandum, id est, querendum animas hominum impulerat, contrarijs consilijs aut conatibus se præpediri non sinuit, quo minus cœptum venationis suæ curriculum avidus præde conficiat, per-rumpit omnia obstacula, & dura quæque constanter superat, nec aquæ multæ potuerunt extinguere charitatem. Omnia hæc *Vinculis* amorem, omnia charitatem spirant, imò amo- *amoris &* re solo omnis isthæc venatio agitur, solo amore *beneficio-* tot fera, id est, tot animæ feliciter capiuntur *rum eas* nec enim nudus & inanis est ille amor, sed qui *capit.* tot clarissima indicia, id est, beneficia re ipsa

prodit: iam verò quid sunt beneficia, nisi vincula? qui beneficia inuenit, compedes inuenit, ait ille, quidni & aliquid compedibus maius vincula enim hæc pedes tantum ligant, beneficia verò non modo corpus, sed etiam animum, atque præcordia ipsa charitatis nexibus vincunt. *Provs. 28. ciunt.* Vnde Salomon ait: Victoriæ & honorem accipiet, qui dat munera; animum autem aufert accipientium. Quid ergo mirum, si tam feliciter homines ceperit, sibiq; deuinxerit hic cælestis venator, qui tot compedibus, id est, tot beneficijs & amoris indicijs humanum sibi genus obstrinxit. Hoc ipse Dominus futurum confirmauit, cum dixit: Ego, si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipsum, hoc est, si homines per Euangelistæ predicationem me Deum Filium mundiq; conditorem agnouerint, quòd scilicet Ego, cuius gloria nihil accedere nihilq; decedere potest, tanto tamen humana salutis amore ductus fuerim, ut quo eos à peccatis liberarem, & æternis bonis ditarem, mihiq; amoris vinculo coniungerem, humanam carnem induerim, tot labores ipsumq; doloris crucis supplicium pertulerim; si, inquam, hoc firmiter crediderint, & diligenter expenderint, non dubito, quin hac charitatis & bonitatis

meæ magnitudine excitati ad retia mea certis-
simè confluant, solos se obsequio meo addicant,
& tanto amoris vicem reddere, mihiq;
deinceps indissolubili charitatis nexu adherere
desiderent.

Enimverò quamdiu Dux residebat in au-
gusto illo gloriæ ac maiestatis suæ folio, vnde
furoris ac iustitiæ suæ tela in improbos vibra-
bat, pauci admodum illum sequebantur,
pauci erant, qui capi sese ab illo sinerent:
at ubi inclinavit cælos, & descendit, ubi
à maiestate suâ ad humilitatem nostram,
à seueritate suâ ad lenitatem deflexit, ubi
Verbum Caro factum est, & qui in formâ
Dei erat, semetipsum exinaniuit, serui formam
accipiens, & aeterno Patri ad mortem crucis
vsque factus est obediens, tunc homines tantam
Dei erga se bonitatem, charitatem, misericor-
diam vehementer admirati illum toto corde se-
qui, seq; totos illius obsequio deuouere cœperunt.
Et aduerte hic, quaeso, quàm præclare Domi-
nus noster perfectam veri venatoris imaginem
exprimat: venatores enim aliquando alium
sibi amictum, velut viridem, plumatum & ve-
nandis certis quibusdam feris magis idoneum
circumdant. Eodem planè modo Christus alium
sumpsit habitum, & dissimulata ad tempus

veste cor-
colorem
ihs sumit.

regis

regia & diuina maiestate serui formam accepit. sicq; in hoc mundi desertum processit: nam si conspicuâ & apertâ maiestatis suae gloria prodiret, omnes ferae protinus ab oculis eius diffugerent, utpote cuius vultum & dignitatis splendorem ferre non possent, velut cum olim Dominus in monte Sinai legem daturus descenderet, tantus populum vniuersum maiestatis illius terror inuasit, ut propior ad montem accessus omnibus horrore esset, & dicerent ad Moysen: Loquere tu nobis, non loquatur nobis Dominus, ne fortè moriamur. En quomodo praeda diffugiat maiestatis horrore concussa. Quid ergo? Trinitatis suae gloriam tantisper dissimulat, in similitudinem hominum factus, inter homines conuersatus, & habitu inuentus ut homo, sicq; blandè & suauiter conciliat sibi hominum animos, quorum oculis non alia quàm humana sese specie representat. O quis verbis exprimat quantum amore ferarum, id est, animarum multitudinem cœperit & ad se traxerit.

Canes Verim, quibus ad venandum canibus cele-
 venaticis stis ille venator utitur? Canes illius nos sumus,
 Christi ô Sodales, quot quot in Clerum adscripti lega-
 sunt Ec- tione & venatione pro Christo fungimur, &
 clesiastici Christo ad quærendas animas operam nostram
 addi-

addiximus: non est cur refugiat quisque canem
 se dici, audiens: symbolum enim vigilantia ac si *Vigiles.*
 delis custodia canis est: at quos magis oportet
 esse vigilantes, quam quibus Dominus gregis
 sui custodiam commisit. Vnde arguit Deus per
 Isaiam Prophetam speculatores, id est, Rectores
 & Presules Israël: Speculatores Israël cæ. *Isa. 56.*
 ci omnes, nescierunt vniuersi, canes muti
 non valentes latrare. Canes ergo Christi nos
 sumus, qui tum dicendo, tum orando, animas
 Christo venari & lucrari debemus; sed ve ca-
 nibus mutis, qui non valent latrare, quibus aut
 ambitio, aut cupiditas, aut fauor, aut timor os
 obstruxit. Clama, ne cesses: annuncia po- *Latrâtes.*
 pulo scelera: Canes ad pastum & ad ventris
 saginam abiecti, pigri, inertes, ac in prato
 stertentes ad venationem inutiles. Foris canes.
 Canes venatici debent esse corpore gracili & *Agiles.*
 tenui, agiles, vt expediti sint ad cursum; non
 grauari crapula & curis huius seculi. Canes
 bene instituti non deuorant captam prædam,
 sed Domino offerunt, pro ipsius arbitrio capta
 præda relinquitur, & pars quaedam canibus
 proicitur. Sic nostrum est venari animas, in- *Paruo*
 terim non nostrum lucrum, commodum, aut *contenti.*
 honorem, sed Christi gloriam querere, ab il-
 lius liberali prouidentia pendentes, qui suis
 mi-

ministris necessaria providebit, alias merito queritur & minatur: Væ Pastoribus, qui pascunt semetipsos, qui lucra sua, non Christi querunt.

Vincula
venatoris
Christi
& retia,
beneficia
varia.

Sed quibus machinis, quibus funibus aut vinculis venator noster Christus vititur? Certè, ut antè dixi, amore ac beneficijs summi amoris ac benignitatis sue argumentis. Hi sunt illi fucines, de quibus per Prophetam Dominus ait: In funiculis Adam traham eos, in vinculis charitatis. Notat Ribera, Cornel. ceteriq; Interpretes, pro his verbis: In funiculis Adam, in Hebræo legi: In funiculis hominum. Sed audite sensum elegantem sanè, & proposito nostro pulchrè congruentem: In funiculis hominum traham eos, id est, capiam & traham eos ad me, non qua ratione indomiti tauri atque fera capiuntur, & funibus ligantur, sed qua homines beneficijs allekti ad benefactoris sui amorem incitantur. Generosus quippe est animus hominis, & potius ducitur, quàm trahitur. Traham eos ergo ad me, non eo modo quo antea trahere conatus sum, videlicet terroribus, minis, atque verberibus, quomodo trahi iumenta solent, quæ cum ratione careant, metu, virgâq; reguntur: sed potius amore, misericordiâ, donis atque beneficijs, qui-

bus omnium animos, plus quam vinculis ferreis
ad me traham.

Quam vero feliciter hæc vincula charita-
tis vinciant, primorum fidelium exemplo
discimus: nam cum in die Pentecostes
charitas Christi per Spiritum Sanctum dif-
fusa esset in orbem terrarum, ipse Petrus
mox quinque millia animarum vna venatio-
ne seu vna concione cepit, & ad Christum
traxit. Sed & vim charitatis in ipsis Apo-
stolis contemplari libet? Ecce Petrus, cum
necdum diuine charitatis viam satis agnosce-
ret, vt Dominum suum vinctum vidit, ad
vilis & infime ancilla vocem eum nega-
uit, & deseruit, cuius obsequio se paulo
antè in mortem vsque deuouerat, ceteriq;
Discipuli simili formidine perculsi, reli-
cto Præceptore, fugerunt; at intuemini
eundem Petrum, ceterosq; Discipulos, vbi
charitatis vincula, emissus de cælo Spiritus
Sanctus eorum cordibus indidit; adeo solidâ
fidei charitatisq; constantiâ Christo adhese-
runt, vt non modo ante Reges & Præsides addu-
cti nihil formidarent, sed summa etiam glo-
ria & gaudij loco ducerent, pro nomine I E-
S V iniurias & contumelias pati, & mille
etiam

Feliciter

his ca-
piuntur

s. millia

vna die.

Et ipsi A-
postoli.

etiam

etiam vincula & cruces pro Christi gloria subire.

Œ. Petrus. Petrus sanè, cùm maximis quotidie vocibus Crucifixi gloriam in omnium oculis predicasset, in Senatum Iudaorum adductus, (quò Annas Princeps Sacerdotum, & Ioannes, & Alexander, & quotquot erant de genere Sacerdotum, confluerunt) & ab illis, in cuius nominis virtute claudum quendam sanasset, interrogatus, hac animosa inuiolabilis fidei verba respondit: Principes populi & Seniores, si nos hodie dijudicamur in benefacto hominis infirmi, in quo iste saluus factus est, notum fit omnibus vobis & omni plebi Israël, quòd in nomine Domini nostri IESU Christi Nazareni, quem vos crucifixistis, quem DEVS suscitavit à mortuis, in hoc iste adstat coram vobis sanus: hic est Lapis, qui reprobatus est à vobis ædificantibus, qui factus est in caput anguli: & non est in alio aliquo salus: Neque enim aliud nomen est sub cælo datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri. Quid queso hac responsione fortius, quid constantius, quid mirabilius? Quid te, ô beate Piscator, ita animavit? vnde tibi tanta vis, tam insuperabilis constantia?

quis

quis pectus istud, adeo pusillum, ut vilis fœminæ
vocem paucis antè diebus expauesceret, sic ar-
mauit, ut totum Iudæorum Senatam atque
Concilium insuperabili fortitudine protereres
atque calcares? Nimirum iam diuina Magi-
stri tui charitate captus tenebaris; illa, in-
quam, amoris vincula iam te Christo ita forti-
ter adstrinxerant, ut nec Sacerdotes, nec
Principes populi, nec ipsæ inferorum portæ
te à fidei & confessionis constantia deinceps di-
mouere possent.

Simili charitatis nexu ac vinculo Aposto-
lum eius Paulum à Christo captum vinctumq³ *S. Paulus*
aspicite: Quis nos separabit à charitate
Christi? tribulatio? an angustia? an fa-
mes? an nuditas? an periculum? an gla-
dius? Sed in his omnibus superamus pro-
pter eum, qui dilexit nos: Certus enim
sum, quòd neque mors, neque vita, ne-
que Angeli, neque Principatus, neque
Virtutes, neque instantia, neque futura,
neque altitudo, neque profundum, ne-
que creatura alia poterit nos separare à
charitate DEI, quæ est in Christo IESU
Domino nostro. *En admirabilem Apostolicæ
charitatis vim & ardorem pari verborum acri-
monia & asseueratione eleganter expressam.*

Quid

Quid enim esset, quod Apostolorum pectus ab amore Christi Saluatoris auelleret, tam fortioris vinculo, tam firmo glutine adstrictum atque deuinctum? O quam merito illustri illo & generoso titulo sepius repetito in Epistolis gloriatur Apostolus: Ego uinctus in Domino, &c. Sic ceteri quoque Sancti ac Martyres, inprimis, cum Christi tanta pro salute nostra patientis charitatem, & immensa bonitatis eius beneficia expendere, amoris vinculis Christo tam firmiter innexi sunt, ut potius à corpore, quam à Christo, animo separari se paterentur, & ultro mortem oppeterent, ut Domini charitatem sanguine testatam, san-

Et omnes guine pensarent. Et quid nos facere par est, Ecclesia-
 stici. *o Viri Ecclesiastici,* an minora in nos Christi beneficia, an leuora charitatis vincula, quibus nos sibi deuincit? Mitto cetera, & omnibus communia: Nonne ingens diuina clementie beneficium est, quod nos elegerit de populo, & voluit fungi Sacerdotio, & habere laudem in nomine ipsius, quodq; nos velut amicos intimos & consiliarios in domo illa immensa, qua est Ecclesia, reliquit; nosq; sibi propius asserere fecit, & Corporis sui sacra mysteria ceteris dispensanda commisit, quis hoc beneficium pro dignitate aestimet, quod Angelis negatum,

nobis datum est, Corpus Christi sacris verbis consecrare, Christum in ara diuini muneris mysterio presentem sistere, obediente Deo voci hominis: mirantur homines, obstupescunt Angeli, & tantam bonitatem supplices venerantur. Et ipse Sacerdos immemor felicitatis & dignitatis suae inter haec aridus vagusq; consistit, haec non attendit, non considerat? Certè se tot beneficijs capi non finit, sed maligni laqueis tenetur: Vnde graui nos culpæ adstringimus, quando cœlestem venatorem sequi nolumus.

Itaque nunc rete cœlestis venatoris seu vincula vidimus, nunc quibus illa potissimum tendat, videamus. Quemadmodum malignus venator p̄ys potissimum hominibus laqueos & infidias parat, de peruersis enim modica illi cura est, utpote quos iam tenet laqueis, & iugo seruitutis suae premit; sic Christus impios & peccatores maximè querit. Quis de hoc dubitet: sic de se ipso palam testatur: Non veni vocare iustos, sed peccatores; an quòd iusti ope saluatoris non egent? minimè, nec enim sine illo iustitiam suam tueri iustus poterit, sed quòd peccatores, ut respiscant à diaboli laqueis, à quo captiui tenentur, magis egeant auxilio gratiae, tum quòd virtus & gloria venatoris in his capiendis magis elucescat.

Maximè
peccatoribus
Christus
retia
tendit.

Ut enim Nauta ars in tempestate, & scientia
 Medici in desperata valetudine magis conspi-
 cua est, sic Venatoris ars & dexteritas in feris
 indomitis, praegrantibus, magisque crudelibus
 velut Ursis, Leonibus, Tigridibus, Apris,
 aliisque capiendis magis se prodit, quam in
 mansuetis & cicuratis animalibus, quae leui
 opera capiuntur. Sic, inquam, supremi
 Venatoris virtus & potentia in efferatis & in-
 domitis bestiis, id est, peccatoribus capiendis
 magis elucescit. Unde docent Theologi, con-
 uersionem vnius peccatoris maius esse opus di-
 uinae potentiae, quam creationem & guber-
 nationem totius vniuersi. Talia quidem mon-
 stra & immanes belluas cepit, cum in telo-
 nio Matthaeum, in conuiuio Magdalenam,
 Latronem, Petrum in atrio, in
 Publicano tinere S. Paulum, in templo Publicanum,
 & alios alibi peccatores venatus est. Quorum
 quidem venationi adeo deditus erat, vt ob-
 frequens & familiare cum Peccatoribus &
 Publicanis commercium superstitione & pra-
 postera Pharisaeorum religio varijs eum calu-
 mnijs impetere non desineret.

Esca
 Christi.

Sed iam post funes & vincula, quae diui-
 nus Venator ad venationem adhibet, restat,
 vt escam, quam vinculis, apponit, videamus.

Deo

Demonem sanè diximus in superiore Con-
 cione voluptatibus & carnis blanditijs mun-
 diquè illecebris, velut escam laqueis suis appo-
 nere, & sic animas illaqueare. An Chri-
 stus nuda sine esca vincula apponit? nequa-
 quam: escam apponit, quâ nulla suavior,
 nulla gratior, nulla prestantior inueniri
 queat. Quid enim illa interni hominis pax, sua-
 uitas, dulcedo, seu gaudium spiritus, quo mi-
 rabiliter anima Christi charitate capta in huius
 vita stadio pascuntur, & delectantur, quem
 hæc esca non alliciat, imò quem non vi quasi
 trahat, vt in Christi vincula pedibus manibusq;
 & omnibus membris, imò totus corpore & ani-
 ma penitus ligandus concedat. Ecce verba dul-
 cissima inuitantis nos Venatoris, Verba dulcio-
 ra super mel & fauum: Venite ad me om-
 nes qui laboratis & onerati estis & ego
 reficiam vos, Ego inquam cuius delitiæ sunt
 esse cum filijs hominum, Ego, qui vitam ve-
 stram mea longe cariorem habeo: ego qui tot
 potentie & clementie erga vos argumenta de-
 di, quid appenditis argentum non in pa-
 nibus & laborem vestrum non in saturitate?
 quid lassamini in via iniquitatis? quid quæ-
 ritis cisternas dissipatas quæ continere

Consola-
 tiones cœ-
 lestes.

L

non

Dulciores
omnibus
mundivo-
luptati-
bus.

non valent aquas quæ sitim extinguunt, sed
potius excitant: haurite aquas in gaudio de
fontibus Saluatoris, ex quo qui biberit,
non sitiet in æternum: quid fertis graue &
importabile pondus Saculi, en iugum meum
suaue est & onus meum leue. Verè verè
etsi amœna & floribus delitijsque plena videa-
tur via ambulantium in desiderijs cordis
sui; etsi gratior multis sit esca malorum volu-
ptas, vtpote quæ blandâ fronte multos illi-
nat, attamen contritio & infœlicitas in-
uijs eorum, & viam pacis non cognoue-
runt. quis verbis exprimat quot curis, motibus
doloribus, ac laboribus, varijsque cupiditatum
opibus impiorum vita exagitetur, interim ma-
gnâ pacis dulcedine gaudet vita piorum, &
dulci somno fruuntur viscera temperan-
tis vt inquit Sapiens. Eleganter Thomas de
Kempis, Si est gaudium, inquit in mundo,
hoc utique possidet puri cordis homo,
& si est alicubi tribulatio, hoc melius
nouit mala conscientia. Hoc gaudio &
his delitijs Sponsa illa fruebatur, cum cœlesti
Sponso diceret Meliora sunt vbera tua vino
fragrâtia, vnguentis optimis: vberum autè
nomine lacteam diuinæ suauitatis escam intel-
ligit,

ligit, quam vino, hæc est, omnibus mundi delitijs non modo puriorem; sed etiam dulciorem esse constat. An non suauius sit gaudium, quo mens sibi conscia recti vós reficit, quam quod omnis mundi voluptas in corde vestro relinquit? Testor conscientiam vniuscuiusque vestrum: & ad animorum secreta prouoco; Nonne maius vobis gaudium sincera pietas, & amor Dei, quam omnes carnis deliciae, suis sectatoribus propinant? Ita prorsus est: Vicisse voluptates ea demum vera & sincera voluptas est; & gloria nostra hæc est testimonium conscientiae nostrae, Dulcius est seruire Deo, quam seculo. Quam multa sunt castitatis, & perfecta virtutis ac pietatis, quam liquida voluptates? at infinitis doloribus carnis lenocinia emuntur: Sed plures caro quam pietas trahit: quid mirum? pauci qui amant gustare & videre quam suavis sit Dominus: ideoque ignoti apud eos nulla aut exigua cupido est: O mira diuina prouidentiae dispensatio, animaduertit Deus ea mente atque ingenio homines esse: vt futura minus curent, presentium vero fructu atque specie magis capiantur; ideo futurorum bonorum pragustum quendam & presentem spiritus dulcedinem instillat, vt homo alias ad

futura & spiritualia tardus, hisce velut calcari-
bus, ad ea magis exstimularetur.

Sic & nature conditor in his, qua ad indiui-
dui & speciei conseruationem pertinent, quan-
dam voluptatis illecebram posuit, quâ res omnes
inescitate operibus ad vitæ vsum necessarijs nun-
quam desunt, quid vero in rebus humanis magis
necessarium, quam pietas & virtus, omnia que-
que suauissimis diuinis Spiritus delitijs sepiuit &
dulcorauit, vt hac veluti esca illecti ad eius cul-
tum & amorem traherentur.

Stillam
eorum gu-
stauit S.
Petrus in
monte
Thabor.

Gustauerat hanc Spiritus dulcedinem Petrus
in monte Thabor, mox omnium inferiorum
oblitus, clamat, bonum est nos hic esse, per-
sistamus, hic moremur, tuique vultus splen-
dorem iugiter contemplemur. Vnam, inquit,
August. stillam dulcedinis ille gustauit, &
omnem aliam fastidiuit, nec solum fastidiuit,
sed etiam gaudio illo omnes animæ sinus pene-
trante & plenissimè occupante, extra se potius
& cœlesti vino ebrius, quid eliceret nesciebat,
cum tria tabernacula in monte illo fieri postu-
labat. Ostendit & hanc dulcedinem Rex ille
Maurorum Scalacopius de quo Aeneas Sylu.
in hist. Bohem. Cap. II. qui regno pulsus cum
tribus Anachoretis ad mortem vsque ignotus
hæ-

humilem vitam egit: extremo autem vita Spi- Et Rex
ritu his verbis omni memoria dignis eos est al- Maurorū
locutus. Nondum quis fuerim nouistis. factus A-
nachoreta.

Rex ego Maurorum prælio victus ad vos
cōfugi, & regiā vitam & priuatā expertus
moriōr. Nulla regni fortuna est tranquil-
litati eremi præferenda: hic securus som-
nus, dulces herbas, & radices atque vndas
afficit: ibi curæ atque pericula nullum ci-
bum, nullum potum non amarum red-
dunt: quod vitæ mihi datum est, apud
vos felix peregi, in regno quidquid eius
transactū est, mors verius quam vita fuit.

Ecce locuples tanti regis testimonium, quo disci-
mus longè dulciorem esse escam quā Spiritum

Deus, quā qua carnē Demon allicit & attrahit. Altera es-

affinis huic esca est paterna illa DEI cura, ca Dei pro-
& prouidentia, quā pios pascit, fouet ac prote- uidentia
git, eorumq; necessitatibus ac periculis clemen- erga cle-
tissimè prouidet: ideoq; illi in pace in idipsum tos.
dormiunt & requiescunt, quoniam Do-
minus singulariter in spe illos constituit,
& velut in domo vndique munitissima habitare
facit. Oculi eorum semper ad Dominum,
quoniam ipse euellet de laqueo pedes eo-
rum: Quid enim posset illos in laqueos maligni

venatoris inducere? an maligna cupiditas radix omnium malorum in laqueos diuitiarum & bonorum huius seculi? quin potius magnus eis questus est pietas, ideoque in via testimoniorum DEI delectantur, sicut in orbis diuitijs: eius mandata diligunt super aurum & topazion, & cur opibus inhient, qui benignissimum Patrem in coelis agnoscunt, cui cura de nobis est. neque enim prouidentiae suae cura deest volatilibus coeli, nec vilissimis quibusq; terra vermiculis, & hominem quem ad imaginem suam creauit, & pretio sanguinis sui aeternitatis heredem constituit, rebus ad vitam mortalis escam necessarijs destitui patietur? Concideret diuina veritas & promissum si hoc fieret. Itaque iactant super curam suam, & sollicitudinem suam in DEVM proijciunt, quoniam ipsi est cura de nobis, & huic diuinae prouidentiae & bonitatis fiducia innitentes melius sibi hac vna spe, quam diuite annona & cibus in penu recoditis, & praesenti rerum omnium apparatu consultum esse putant.

*Plus allit
cit quam
esca mundi
& damo-
nes.*

Cum enim Dei sint omnia, qui Deum possident, quid illi deesse potest: gaudet enim Dei amicitia & iure amicitiae inter amicos omnia sunt communia.

Sed an ventris & gula voluptatibus in laqueos maligni venatoris impellantur? Nequaquam
secu-

secura mens ipsis est quasi iuge conuiuium,
 qua iucundius reficiuntur, quã iucundis quibus-
 que dapibus & escis multis, in quibus est mul-
 ta infirmitas & amaritudo: secura mens magis
 illos letificat, & hilaris conscientia: quam vi-
 num, quod flauescit initio, & ingreditur blandè,
 sed in fine mordet vt coluber, & vt regulus ve-
 nena diffundit.

Quid enim? an per carnis & luxuria blandi-
 menta in laqueos Dæmonis corruant? illi verò
 nihil turpius, nihil fœdus ducunt, quam mem-
 bra Christi facere membra Diaboli, & templa
 Spiritus S. violare. quia potius timore Dei præ-
 cingunt lumbos suos, & illibatam casta mentis
 letitiam vanissimis carnis inquinamentis longè
 anteferunt dicentes cum Propheta, quam ma-
 gna multitudo dulcedinis tuæ quam ab-
 scondisti timentibus te? Scientes quod beati
 sint mundo corde quoniam ipsi DEVM
 videbunt. Verum quam multa sunt in sæculo,
 que nobis malignus venator in laqueum conci-
 tat, sed frustra iacitur retè ante oculos pen-
 natorum; eorum inquam qui Spiritualibus
 pennis in sublime (lectione & meditatione veluti
 duabus alis) à terrenis ad cœlestia, à caducis ad
 æterna bona feruntur: ante quorū oculos frustra

infernalis venator peccatorum laqueos expādit, quia ex continuo rerum cœlestium studio pura & perspicax est, nec terreno puluere inficitur eorum mentis acies, sed diuina lucis fulgore clarius illuminati, faciliè agnoscunt, nihil esse sub Sole diuturnum & permanens quod in cunctis hisce bonis non sit nisi vanitas vanitatum & afflictio. Spiritus: ideoque contemptis presentibus & obuijs terra bonis ad aeterna & inuisibilia toto mentis desiderio rapiuntur, magis sincero omnia iudicio ponderant, nec mendaci statera cuncta transiliente librant, quæ nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascenderunt.

Nec externum duntaxat honorum & voluptatum huius sæculi finem spectant quæ ut plurimum blanda videntur, sed latens intus venenum considerāt. Vnde nec honorum au dignitatum desiderio capiuntur, quin potius norunt honoris & sæculi inania ut plurimum fallaci blandiri vultu, sed acrem in accessu aculeum & latens venenum, laborem reconditum, ideoque malunt in loco saluari humili, quam in alto periclitari.

Vnde nec vitam in sæculo abiectam & humilem dedignantur, veri & solidi honoris expectatione

Statione freti, quam sola parat humilitas, quamuis enim facti sint velut purgamenta huius mundi & omniū peripsema: quamuis multi vitam eorum æstiment insaniam & finem illorum sine honore, erit tamen cum dicent nimis honorati sunt &c. ecce quomodo computati sunt inter filios Dei & inter sanctos fors illorum est. Hanc sortem nobis conferat ille, de cuius sorte, & cuius fors nos sumus, vt liberati de laqueo venantium & à verbo aspero, Christo vinculis charitatis innectamur, verè dicentes cum Propheta, mihi adhærere DEO bonum est, quia tu es refugium meum, tu fors mea & pars mea. DEVS in æternum, DEVS pars hæreditatis meæ & calicis mei, tu es qui restitues hæreditatem meam mihi.

Hucusque venatio Spiritualis.

Huic tam nobili ædificio deest rectum & coronis: deest parænesi tam præclaræ clausula vel epilogus, qua more suo feruenter Clericos præsertim curatores animarū non solum ad vitandos stygij venatoris laqueos peccatorum propriorum (quod satis disertè in prioris partis sine præstitit) sed &

officij sui obligationem, vigilantiam, curamque diligentem exemplo Sanctorum Præsulum & Patrum excitaret, qui Christū venatorem seculi velut venatici canes & solertissimi multas animas Christo cum vitæ periculo vel ceperunt, vel seruarunt, ne dæmonum laqueis irretirentur: vt sic etiam aliena peccata deuitarent: sed quoniã id ipsum in fine *Tubarum* suarum disertè præstitit: quæ huc faciunt, cum ijs multi careant visum est transcribere. Facit autem ipsos cum Christo iam regnantes Pastores (in quibus & ipsum Iacobum nostrum numerari confidimus) sic mortales alloquentes, & officij serio commomentes.

Pastores

in epil.

vide exemplar.

ad Clerum Germ.

Amor Christi Iesu & Ecclesie eius, quam suo sanguine acquisiuit, & nobis olim, vobis hodie regendum commisit, vrget nos, vt quamuis de nobis securi, de vobis tamen sumus solliciti: Graui quippe & periculoso vos munere fungi ignorare non possumus: experti scilicet ipsi, quid sit curare, ac regere animas, & tandem de cura & regimine supremo iudici rationem reddere. Sensimus & nos scopulos illos & procellas: quibus ipsi gubernatores grauius periclitantur, quam ceteri. O quam multos perisse vidimus, & indies perire videmus! Perissemus & nos, nisi diuina bonitas prauenisset nos in benedictionibus dulcedinis, &

min.

mentibus nostris singularem indidisset vigilan-
tiam, & iugum sollicitudinem: qua nos aduersus
mille tam ardui muneris discrimina semper ve-
lut in procinctu stare munitos oportuit. Hinc nō
possumus non metuere vobis, conscij laborum &
onerum, qua vobis incumbunt nec ignari malo-
rum, & periculorum, in qua se vna cum grege
suo coniiciunt, qui temerè hoc munus suscipi-
unt, aut susceptum negligenter gerunt.

Nos certè olim ad Ecclesie praefecturas electi,
honorem ex onere metientes, elegimus potius ab-
iecti esse in domo Domini, & recumbere in nouis-
simo loco, quam ambulare in magnis, aut tene-
re primas Cathedras: & potius in humili esse
securi quam in alto periclitari. Attamen iussit
nos ascendere superius, qui suscitatur de puluere
egenum, & de stercore erigit pauperem, & tenet
omnia in manu consilij sui. Sed ò si videre possitis,
quid nobis animi fuerit, quis cordis aestus, quae
anxietas ad Ecclesie dignitatem pertractis, ipsi
vtrique damnaritis caeca & stulta mortalium
consilia, qui tam ardentem id expetunt, (nescien-
tes vtrique quid petunt) quod nos tantopere
exhorruimus, & non nisi per vim, seu coacti sus-
cepimus. Nemo nostrum, qui non exilium, inopi-
am, carcerem, imò mortem potius ipsam elegis-

scilicet, parendum tamen fuit vocanti & iubenti Deo, cuius imperium detrectare nefas. Ille tanquam supremus Paterfamilias vinea sua nobis culturam & custodiam commisit: unde & nos ad laborem, non ad honorem: ad negotium, non ad otium vocatos intelleximus, euellere, destruere, dissipare, edificare, plantare nostrum fuit opus, & labor continuus. Portare sane pondus dies & astum, & in sudore vultus nostri vesci pane nostro necesse fuit.

Hanc verò vineam, tam indefesso labore nostro cultam, & tot à Deo incrementis dotatam vos utpote successores nostri, velut manu à nobis traditam accepistis: Vos enim in labores nostros introistis, O felices, si & Spiritus nostri heredes, & Pastoralis sollicitudinis fueritis imitatores. Sed ve operarijs otiosis in vinea Domini, ve demolientibus, ve quoque negligenter custodientibus: quorum incuria vel pro vuis facit labruscas, vel ab apris & feris vastantibus exterminatur. Vultis consultum periculo vestro, en habetis formam nostram, & factis & scriptis nostris expressam: Hinc capiat licet normam vite vere Pastoralis, seu ideam fidelis Episcopi. O quanta sollicitudo, qua morum sanctitas, quanta virtutum perfectio requiritur, vt sit qualis esse debet.

ideſt irreprenſibilis: utiq; qui talē eſſe iubet
 Episcopum aut Paſtorem, nihil vitij in eſſe volu-
 it: quando & hoc ſolum in eo vitium eſt, non eſſe
 quam optimum. Sed neque eſtis ſecuri, etſi nihil
 vobis conſcij, non ſufficit vobis probitas, & Inno-
 centia propria, à quibus etiam requiritur aliena.
 Et quid proderit non puniri ſuo, qui puniendus
 eſt peſcato alieno? Sed quid ſi, qui vinea cuſtodes
 poſiti ſunt, ne ſuam quidem curent, aut cuſtodi-
 ant? & quomodo cuſtodient alienam? Nam re-
 ctus quidem ordo & charitas ordinata requirit,
 ut quiſque propriam prius, quam alienas curare
 ſtudeat animas: & hinc à cura ſui charitas or-
 dinata recto tramite procedit, ad curam proxi-
 mi, quippe quem ad ſui quiſque meſuram ama-
 re precipitur; nam qui ſibi nequam: cui bonus?

Propterea attendite in primis vobis, & de-
 inde vniuerſo gregi, in quo vos Spiritus
 S. poſuit Episcopos regere Eccleſiam
 Dei, quam acquiſiuit ſanguine ſuo. Atten-
 dite vobis, quicumque opus miniſterij huius ſorti-
 ti eſtis. Attendite & pretioſo deposito, quod vobis
 creditum eſt. Heu nimium infelices illos, qui
 neſcientes dignitatem, & officium Sacerdotij
 ſui, omnia alia curant tam ſedulo: animas verò
 ſeu oves vix ponunt inter curanda! quarum ta-

men cura prima & potissima muneris sacri pars est. Quid ageris tandem, quo vos vertetis, in die illa tremenda, cum veniet Dominus positurus rationem cum servis suis: si tantum thesaurum, si pretiosum depositum illud, quod sibi Christus pretioso sanguine pretiosus iudicavit, inuentis fueritis negligentius custodisse? certe illud servandum accepistis pro quo mercator non insipiens ipsa utique Dei sapientia sanguinem suum dedit. Sed & habetis thesaurum istum in vasis fictilibus: quibus sane multo plura, quam vltis fictilibus pericula imminent.

Porro si testimonium nostrum forte minus accipitis: Ecce testimonium Dei maius est. Væ Pastoribus, inquit Dominus, qui pascebant semetipsos, nonne greges à pastoribus, pascuntur. Lac comedebatis, & lanis operiebamini, & quod crassum erat occidebatis, gregem autem meum non pascebatis. Quod infirmum fuit non consolidastis, & quod perierat, non requisistis, sed cum austeritate imperabatis eis, & cum potentia. Propterea Pastores audite verbum Domini, viuo ego dicit Dominus Deus, Ecce ego ipse super Pastores requiram gregem meum de manu eorum: & cessare faciam

eos

eos vt ultra non pascant gregem: nec pascant amplius semetipfos.

Perutilis sermo, qui posset etiã durissima quæque corda concutere: & vtinam sit sicut stimulus & Clauus in altum defixus, in cordibus vestris.

Pascite ergo qui in vobis est gregem Dei: prouidentes nõ coactè: sed spontaneè, secundũ Deum, neq; turpis lucri gratia, sed volũtariè: neq; vt dominãtes in Clericis: sed forma facti gregis ex animo.

Boni certè Pastoris est exemplo gregem ducere, & operibus docere, & suis potius, quam alienis. Quorsum enim nostra passim gesta & exempla producitis? vt quid in nobis charitatem, zelum, vigilantiam, modestiam, abstinentiã, sobrietatem laudatis? quid vestris ouibus proderit harum in alijs virtutum commendatio, si docentes alios non docetis vos ipsos? si ne ipsi quidem vobis persuadent, quæ alijs persuadere nitimini? incipite facere, & docere, & eritis quoque similes Magistro vestro potentes scilicet in opere & sermone. Maius sanè pondus habet vita loquentis, quam quæcunque grauis & elegans oratio: at cuius vita despicitur, restat vt eius predicatio contemnatur. Cauete ergo ne opera vestra confundant sermonem vestrum, & notemini vita Pharisæorum, qui alligant onera graua, & im-

por-

portabilia, & imponunt ea in humeros aliorum, digito autem suo nolunt ea mouere. In vos omnium oculi diriguntur, domus & conuerſatio ueſtra quaſi in ſpecula conſtituta, magiſtra eſt publica diſciplina. Quidquid feceritis, id ſibi omnes faciendum putant: cauete ſolicite ne committatis, quod aut qui reprehendere volunt, digne laeſer aſſe videantur, aut qui imitari cogantur delinquere.

Morbido capite nihil ſanum in reliquo corpore. At integritas praſidentium ſalus eſt populorum. Facile ad honeſta quauis ſequetur populus, ſi Praepoſitos ſuos viderit huc totis viribus contendere. Vultis ergo luxum, faſtum, auaritiā, crapulam, (ô peſtes Eccleſiae) aliaque nefanda vitia, qua vos vna cum populo in tot mala cladesque precipitant, eliminari? ita vos primum mores veſtros priuatim publiceque cõponite, vt in ijs partem appareat, huiusmodi vitiorum deteſtatio, e contra amor ſimplicitatis, zelus Dei, ſobrietas, modestia, ac vanitatum contemptus reluceat. Sic demum redibit exul & profuga, diuque deſiderata pax, ſi populus proſtigatis vitijs, & abuſibus cum Deo in gratiam redierit, id quod fieri nequit ſine vobis, qui vt duces praere debetis. Sed quomodo inter homines ſtabilis pax coaleſcere

aut constare queat, quos à Deo Pacis auctore impietas, morum corruptela, disciplina neglectus & tot abusus auertunt? Non mirum infeliciter vos sapius contra hostes pugnare; quando ipsa vos peccata vestra peius impugnant.

Hortamur vos tandem & obtestamur per viscera charitatis Dei nostri, per salutem vestra, per spem, quam habetis in Christum Iesum, qui & per ultimam tubam, qua vos omnes, & nos pariter citabit ad tribunal supremi iudicis, si nostram imo si Dei vocem audieritis nolite obdurare corda vestra; nec sicut aspis surda, obturetis aures vestras, & obsurdescatis ad vocem incantantis sapienter: sed audientes audite, & apprehendite disciplinam, nequando irascatur Dominus, & pereatis, cum exarserit ira breui ira eius: quod utique metuendum illis, qui sedent in cathedra pestilentie, id est qui enarrant iustitiam Dei, & assumunt testamentum eius per os suum: Interim verò ipsi oderunt disciplinam & sermones Domini proijciunt retrorsum. O terribilis Deus super filios hominum! ô iudicium durissimum quod his, qui præsumunt fieri! ô tormenta quæ potentes potenter patientur. Sapite, intelligite, & nouissimè prouidete, & horum semper memores, sic
pas-

pascite greges vestros, vt cum apparuerit Princeps Pastorum percipiatis nobiscum immarcessibilem gloriæ coronam.

Huc vsque Iacobus: cuius parænesi quisquis au' cultarit, nã ille verus Christi canis venaticus funibus amoris ei deuinctus, non solum casses euadet dœmonis; Sed etiam Apostolico spiritu feruidus sagaciter rimabitur & peruestigabit odoratu latentes feras in antris & cauernis turpitudinis, in præruptis honorum & ambitionis cæcæ petris & montibus: vel in dumetis & spinis opum, easque latratu territas, & excitas captasque sistet venatori Christo, nec sinet amplius laqueis dœmonum implicari: quod tamen exemplo vitæ, quam vocis sono facilius consequetur.

Eodem Spiritu ductus Iacobus cum cerneret vt à capitis virtute, & optima constitutione totius corporis mēbrorū vigore sic ab Episcopi vigilantia, & sanctitate Cleri disciplinam & mores dependere, formam præsulum vitæ tam in vita S. Caroli Boromæi commentario illustranda, quam in alio libello quem *Zelum domus Dei* nominabat adumbrare voluit: cuius operis indicem capitum attexere visum est, vt Episcopi Germaniæ, quibus consulere volebat quam optimè, videant quæ præcipuè sint ipsis consideranda.

In-